

за можливості, фінансувати їхню підготовку через фінансування вузівської науки.

Потрібним стає стратегічне партнерство нашого вузу і підприємств ГМК, яке може містити такі характерні елементи:

- довгострокові програми підготовки менеджерів для підприємств ГМК, структурованих за напрямками і спеціальностями з урахуванням розвитку галузі і підприємства;
- організація базових кафедр і/або створення бази для проведення переддипломної практики студентів V курсу;
- цільова складова підготовки студентів за рахунок винесення 2—3 основоположних дисциплін на період проходження практики (або курсового проекту спеціаліста), що буде реалізована спільно викладачами кафедри і співробітниками підприємства;
- проведення спільних науково-дослідних і експериментально-конструкторських робіт, залучення професорського складу кафедри та викладачів до проведення експертних робіт з модернізації і створення нової продукції і технологій, їх впровадження і комерціалізацію;
- створення в інституті нових лабораторій управління якістю, ситуаційних кімнат менеджера, АРМ-менеджера тощо;
- організаційне, матеріально-технічне і фінансове сприяння залученню до наукової роботи студентів, починаючи з II курсу;
- створення навчального колегіального експортно-аналітичного центру при кафедрі менеджменту, який координуватиме взаємодію вузу і підприємства.

Отже, на кафедрі поступово має створитися інноваційна методика підготовки спеціалістів — менеджерів для підприємств ГМК за умов реалізації Національної програми розвитку ГМК України.

**М. Й. ХОРУНЖИЙ**, професор кафедри аграрного менеджменту,  
**Н. Т. ІВАЩЕНКО**, доцент кафедри статистики КНЕУ

### **ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ЯК НЕОДМІННА УМОВА ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

Визначна за своїм змістом і обсягом робота, яка здійснюється в університеті у сфері інтенсифікації навчально-виховного процесу, безсумнівно, характеризує зусилля ректорату і професорсько-викладацького складу щодо підпорядкування системи підго-

товки економічних кадрів вимогам сьогодення. Однак вона завжди стосувалася інтересів винятково викладачів, оскільки від неї, практично, відсторонився студент. Здавалося б, що навпаки, саме студент як безпосередній учасник навчального процесу, його головний і визначальний суб'єкт, мав би брати в цій роботі досить активну участь, якщо хоче, задавати тон. На жаль, цього не відбулось.

Щоб залучити студента до цього творчого, пошукового процесу, варто піти шляхом демократизації навчання. Що мається на увазі? Звичайно, у жодному разі не вільне відвідування занять чи складання заліків чи іспитів за принципом — хто коли схотів. Ідеться передусім про залучення студентів безпосередньо до процесу формування цілісної системи інтенсифікації навчання, в якій саме студент має відігравати досить важливу, сказати б, вирішальну роль. Якщо ми вважаємо, що процес викладання має базуватися на зворотному зв'язку, то, безперечно, нам треба знати вимоги цього зворотного зв'язку.

Цього можна досягти запровадженням у діючу систему навчання в університеті таких трьох (принаймні) інновацій:

1. Демократизація вивчення дисципліни навчального плану не регламентацією їх за семестрами навчальним відділом, а через **механізм самостійного вибору кожним студентом** тих навчальних дисциплін, які він вважає найбільш прийнятними для опанування. Звичайно, ідеться про дотримання всієї сукупності дисциплін навчального плану (в розрізі семестрів) і про регулювання кількості заліків і іспитів на кожний семестр. **Самовибір** слід вважати не лише демократичним підходом, а й підґрунтям **самоствердження і самореалізації розумового та інтелектуального потенціалу кожного студента**, надійним засобом зростання його **самодисципліни і відповідальності** за навчання.

Звичайно, така побудова семестрового процесу не потребує постійної академічної групи, оскільки на вивчення певної дисципліни в конкретному семестрі можуть записуватися студенти різних років навчання. І натомість, досить важливо за кожною обраною дисципліною студентським осередком обрати **відповідального за вивчення дисципліни студента**. Цей демократичний елемент має бути гласним, затвердженим деканом і виконувати функцію зв'язку в тріаді: «викладач — студент — декан». Він і буде узагальнювати процес викладання і вивчення вибраної дисципліни, тобто надасть йому характеру зворотного зв'язку, реального, своєчасного для втручання деканату і кафедр у разі потреби.

**2. Перебудова існуючої системи викладання дисципліни** за такими параметрами:

— перегляд навчальних програм і цілковита ліквідація дублювання;

— встановлення рівня знань, необхідного студентові з кожної теми дисципліни;

— підпорядкування цьому всієї системи викладання і вивчення дисципліни, тобто спрямування лекцій і семінарських занять та іспитів на знання встановленого рівня;

— **побудова лекцій за приблизно таким алгоритмом:** база (рівень) знань — мета — завдання — засвоєння — практичні вправи — контрольні запитання.

**3. Реалізація практики анкетного опитування «Викладач очима студентів».** Мета такого заходу не лише своєчасно реагувати на якість викладання кожної дисципліни, а й піднести роль студента в організації навчального процесу. Крім того, такий підхід уможливить об'єктивне оцінювання роботи кожного викладача щодо інтенсифікації навчального процесу та у вирішенні питань укладання трудового договору. Побудова навчального процесу за такими інноваціями, на наше переконання, дасть можливість активізувати студентське середовище до підвищення рівня навчання і засвоєння знань.

**О. Д. ШАРАПОВ**, професор, декан факультету інформаційних систем і технологій КНЕУ, **І. С. БОГОСЛАВЕЦЬ**, доцент кафедри економіко-математичних методів КНЕУ

## **МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

За сучасних умов розвитку економіки, політики й державності України як великої держави важливе значення надається підготовці фахівців усіх рівнів, спеціальностей і програм. Тільки бездоганно освіченим і практично підготовленим поколінням нової формації (фахівцям ХХІ ст.) під силу вирішувати завдання, які виникають на шляху розбудови України. Цим і визначаються високі вимоги до якості підготовки бакалаврів у провідних вузах країни.

Як і в попередні історичні епохи розвитку вищої школи, так і тепер якості підготовки фахівців надавалось різне, часто проти-